

Rahandusministeerium
Minister Keit Pentus-Rosimannus
e-post: keit.pentus-rosimannus@fin.ee

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Minister Taavi Aas
e-post: taavi.aas@mkm.ee

Riigikogu rahanduskomisjon
Esimees Andrei Korobeinik
e-post: andrei.korobeinik@riigikogu.ee

Riigikogu majanduskomisjon
Esimees Kristen Michal
e-post: kristen.michal@riigikogu.ee

koopia:
info@rahandusministeerium.ee
info@mkm.ee
rahanduskomisjon@riigikogu.ee
majanduskomisjon@riigikogu.ee

18.01.2022

Allkirjastatud digitaalselt ja edastatud e-postiga adressaatidele

Eesti Õliühingu ja Eesti Omanike Keskliidu ettepanek erimärgistatud diislikütuse kasutamise võimaldamiseks hoonete kütmisel

Eesti kütusesektori ettevõtete esindusorganisatsioon Eesti Õliühing ja koduomanike huvide eest seisev Eesti Omanike Keskliit teevad Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule ettepaneku algatada Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning Vedelikütuse erimärgistamise seaduse muutmine selliselt, et võimaldada **erimärgistatud diislikütuse kasutamine kodude ja muude hoonete kütmiseks**. Antud muudatus aitaks hoida kontrolli all vedelikütusekatelt omavate koduomanike ja ettevõtete kulutusi hoonete kütmisele praegusel erakordselt kõrgete elektri- ja gaasihindadega perioodil. **Samas oleks tegemist riigieelarve laekumisi positiivselt mõjutava meetmega**, millest tulenev täiendav tulu aitaks suurendada toetusi teistele hinnatõusuga pihta saanud energiatarbijatele.

Prognoositavalt jäävad elektri- ja gaasihinnad tänasega võrreldavale tasemele nii järgmisel küttesperioodil (2022-23 talvel) kui ka kaugemas tulevikus. Seetõttu jääb kodu kütmine paljude väiksema sissetulekuga perede jaoks suureks kuluartikliks veel mitmeks tulevaks küttesperioodiks. Samuti vähendavad kõrged energiahinnad ettevõtete konkurentsivõimet.

Lühemas perspektiivis on riik rakendamas erinevaid meetmeid, et energiahindade šokk vähekindlustatud tarbijatele teatud mahus kompenseerida. Samas pole hetkel riik planeerimas lahendusi, mis tagaks tarbijatele mõistliku hinnaga energia olukorras, kus kõrged hinnad püsivad ka järgmistel küttesperioodidel.

Kuna paljud eramaja omanikud ning ettevõtted on lahendanud oma küttevajaduse elektril põhinevate lahendustega, siis töid eelmise aasta detsembrikused rekordilised elektri hinnad kaasa elektriarved, mille puhul kütmisele kuluv summa suurenes 2020. aastaga võrreldes halvemal juhul 3-4 korda. Samuti on viimastel kuudel märgatavalt tõusnud maagaasi hind, mistõttu on ka gaasikütet omavad tarbijad – nii koduomanikud kui ka ettevõtted – pidanud sarnaselt elektriliste kütteslahenduste omanikega märgatavalt suuremaid arveid tasuma.

Pretsedenditu hinnatõus on tarbijad pannud otsima soodsamaid alternatiive oma küttevajaduse rahuldamiseks ja üheks võimaluseks on tagavaralahendusena õlikatelt omavatel majaomanikel ja ettevõtetel kasutada diislikütust, mis kõrgete elektri hindade juures on juba muutunud kulutõhusaks

kütteviisiks. Kütusesektori tagasiside klientidelt ja ka 2021. aasta detsembrikuu diislikütuse jaemüügi numbrid – mis tõusid võrreldes 2020. aastaga 14% võrra¹ - näitavad, et paljud tarbijad on juba seda lahendust kasutamas.

Siiski märgime, et erinevalt kõigist teistest Põhja-Euroopa riikidest ei võimalda Eesti kodumajapidamistele ja ettevõtetele oma küttevajaduse rahuldamiseks kasutada soodusmääraga diislikütust. Regiooni riikides kehtivad järgnevad aktsiisimäärad kütmisel kasutatud diislikütusele:

Riik	Vähendatud diislikütuse aktsiisimäär hoonete kütjatele	Diislikütuse nn tavaaktsiisimäär
Eesti	37,2 senti/liiter	37,2 senti/liiter
Läti	0,6 senti/liiter	41,4 senti/liiter
Leedu	0,2 senti/liiter	37,2 senti/liiter
Soome	27 senti/liiter	49,3 senti/liiter
Saksamaa	0,6 senti/liiter (kodumajapidamised) 0,5 senti/liiter (ettevõtted)	47 senti/liiter
Poola	0,5 senti/liiter	33 senti/liiter

Arvestades keskmise 200 m² eramaja kütteperioodi soojusenergiavajadust² saab järeldada, et riiklikeks maksudeks (aktsiis ja käibemaks) maksavad Eesti ölikütet kasutavad koduomanikud aastas 1200 eurot rohkem, kui inimesed Lätis või Saksamaal.

1. Esindusorganisatsioonid leiavad, et suure energia hinnasurve vähendamiseks koduomanikele ja ettevõtetele võiks **valitsus võimaldada kütmise eesmärgil kasutada erimärgistatud diislikütust, mille aktsiisimäär on 100 EUR/1000L.**
2. Märgime, et kuna täiendav diislikütuse tarbimine asendaks kõrgete elektrihindade juures elektri tarbimist, siis oleks tegu **aktsiisilaekumisi ja riigieelarve positsiooni positiivselt mõjutava meetmega**. 1 MWh soojusenergia tootmiseks elektriliste kütteseadmetega kulub kütteperioodil sõltuvalt välistemperatuurist 0,4-0,5 MWh³ elektrienergiat ning aktsiisitulu sellest on 0,5 eurot. 1MWh soojusenergia tootmiseks diislikütusest kulub 1,15 MWh⁴ ehk 115 liitrit diislikütust⁵. Arvestades kehtivat erimärgistatud diislikütuse aktsiisimäära 100 EUR/1000L, oleks riigieelarvesse laekuv aktsiisitulu 11,5 eurot. Võrreldes elektriküttega suureneksid öliküttele üleminekul seega aktsiisilaekumised riigieelarvesse **üle 20 korra**. Kui arvestada juurde käibemaksulaekumised ning erinevad toetused elektritarbijatele, siis omab antud meede positiivset mõju ka kogu riigieelarve kontekstis.
3. Elektrienergia kasutamise asemel diislikütusega soojusenergia tootmine oleks samuti **positiivse kliimamõjuga meede**. Lähtudes Euroopa Keskkonnaagentuuri andmetest oli Eestis toodetud elektrienergia keskmine KHG-intensiivsus 2020. aastal 774,9 gCO₂/kWh⁶. Seega on kodumajapidamistes elektrilahendusi kasutades toodetud 1 MWh soojusenergia elektritootmise jalajälg **0,310 tCO₂**. Fossiilse diislikütuse eriheide on 74,01 tCO₂/TJ kohta⁷ ehk 0,266 tCO₂/MWh⁸. Arvestades, et Eestis müüdava diislikütuse taastuenergiasisalduseks on vähemalt 7,5%, siis on ölikatlas kasutatava diislikütuse eriheide 0,246 tCO₂/MWh. Lähtudes ölikatla efektiivsustegurist 0,87 on 1 MWh soojusenergia tootmise jalajälg 0,283 tCO₂. Seega aitaks kütteperioodil ölikatla kasutamine soojusenergia tootmiseks **vähendada KHG heidet 8,8% võrreldes elektriküttega**.

¹ Maksu- ja Tolliamet. Kütuse müügi koondandmed. [<https://www.emta.ee/ariklient/maksud-ja-tasumine/aktsiisid/vedelkütuse-kaitlemine-ja-andmekogud#kütuse-muugi-koondandmed>]. Külastatud: 10.01.2022

² Arvestatud on 30 000 kWh soojusenergia tarbimist perioodil oktoobri II pool – märtsi lõpp

³ Elektriliste soojuspumpade ja maasoojuslahenduste efektiivsus on miinuskraadide puhul keskmiselt 2-2,5 korda

⁴ Ölikatla keskmiseks efektiivsuseks on arvestatud 0,87 korda

⁵ Diislikütuse energiasisaldus on 36MJ/liitri kohta, ehk 10kWh/liitri kohta. Majandus- ja taristuministri 27.04.2018 määruse nr 21 „Koguenergia arvutamise meetod ning kütuse ja biokütuse energiasisaldus“ lisa.

⁶ European Environmental Agency. Greenhouse gas emission intensity of electricity generation by country. [https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/co2-emission-intensity-9/#tab-googlechartid_googlechartid_googlechartid_chart_1111]. Külastatud: 13.01.2022

⁷ Lähtudes Keskkonnaministri 27. detsembri 2016. a määruse nr 86 „Välisõhku väljutatava süsinikdioksiidi heite arvustusliku määramise meetodid“ lisadest 2 ja 3.

⁸ 1TJ = 277,77MWh

4. Potentsiaalse väärkasutuse vältimiseks tuleks ühelt poolt tõhustada nii riiklikku järelvalvet kui ka kiirkorras edasi liikuda hetkel riigikogus menetluses oleva seaduseelnõuga **495 SE**, millega luuakse erimärgistatud diislikütuse ostuõigusega isikute register. Kuigi menetluses olev eelnõu näeb ette hetkel ainult põllumajandus- ja kalandussektoris tegutsevate õigustatud isikute registri loomist, siis näeme, et väikse vaevaga ja marginaalse administratiivkoormusega võiks antud registrit laiendada ka eraisikutele-ettevõtetele, kes kasutavad diislikütust oma kütmisvajaduse rahuldamiseks. Nii saab kütusesektori hinnangul viia potentsiaalse väärkasutusrisiki miinimumini.

Alla kirjutanud esindusorganisatsioonid leiavad, et lähtudes antud meetme positiivsest mõjust riigieelare netopositsioonile ja samas ka pigem positiivsest mõjust kliimaseisundile puuduvad otseselt vastuargumendid, miks Vabariigi Valitsus ei võiks õlikatla omanikele praeguste kõrgete energiahindade kontekstis pakkuda leevendust. Usume, et antud meetme rakendamisel tekkivad täiendavad vahendid riigieelarvesse võimaldaksid Valitsusel laiendada ka muid toetusmeetmeid energia hinnatõusu kompenseerimiseks.

Samuti leiame, et praegu on Eesti tarbijad seatud põhjendamatult raskemasse olukorda võrreldes teiste külma kliimaga riikidega. Kuna energiahinnad jäävad prognooside kohaselt kõrgeks veel ka järgmisteks kütteperioodideks, siis oleks antud meetmel potentsiaali olla nii kiire meede kodu- ja energiakulude alla toomiseks kui ka võimalus järgnevat talved ilma suurte hinnašokkideta üle elada.

Oleme valmis tegema Valitsuse, ministeeriumite ja Riigikoguga igakülgset koostööd, et leida kõige sobivam, kiirem ja efektiivsem lahendus, kuidas mitmeid positiivseid tulemeid ühendav meede realiseerida.

Lugupidamisega

Mart Raamat

Eesti Õliühing MTÜ tegevjuht
/allkirjastatud digitaalselt/

Priidu Pärna

Eesti Omanike Keskliidu juhatuse esimees
/allkirjastatud digitaalselt/